Konstitutionsutskottets betänkande 1976/77:2

med anledning av justitieombudsmännens redovisning av sin verksamhet till 1976/77 års riksdag

Ärendet

Det ankommer på konstitutionsutskottet att granska justitieombudsmännens verksamhet. Granskningen äger rum i anslutning till ombudsmännens redovisning av sin verksamhet. Den av riksdagen under förra riksmötet beslutade reformen beträffande JO-ämbetets uppgifter och organisation innebär bl. a. att denna redovisning fr. o. m. innevarande riksmöte skall ske vid riksmötets början. Ombudsmännens ämbetsberättelse skall sålunda avlämnas till riksdagen senast den 15 oktober och avse tiden 1 juli närmast föregående år–den 30 juni innevarande år. För år 1975 gällde den tidigare ordningen att ämbetsberättelsen skulle avlämnas i januari. Den nu till utskottet hänvisade ämbetsberättelsen avser sålunda endast första halvåret 1976. Från ombudsmannaexpeditionen har utskottet mottagit diarier, inspektionsprotokoll och registratur m. m. avseende samma tid. Ombudsmännen har företrätt inför utskottet och lämnat vissa allmänna upplysningar och synpunkter. Till utskottet har vidare inkommit ett antal skrivelser från enskilda personer angående ombudsmännens verksamhet.

Utskottet

Den angivna av riksdagen förra året beslutade reformen av JO-ämbetet (KU 1975/76:22) har numera i sin helhet trätt i kraft. Reformen innefattar betydelsefulla nyheter främst i två hänseenden. Som en konsekvens av de nya reglerna om ämbetsansvar för befattningshavare i offentlig tjänst, som gäller fr. o. m. ingången av 1976, har JO:s tillsynskompetens bestämts på nytt sätt. Även reglerna om JO:s befogenheter har i samband därmed ändrats. Vidare har JO-ämbetets organisation fått en ny utformning. Enligt den tidigare ordningen förestods ämbetet av tre likställda ombudsmän. Därjämte fanns två ställföreträdande ombudsmän. De nya reglerna, upptagna dels i 8 kap. 10 § riksdagsordningen, dels i den nya instruktionen för justitieombudsmännen, föreskriver att ombudsmännen skall vara fyra till antalet. En av justitieombudsmännen skall tillika vara administrativ chef och bestämma inriktningen i stort av verksamheten.

Val av justitieombudsmän förrättades av riksdagen den 7 maj 1976. Därvid valdes till justitieombudsman, tillika administrativ chef med särskilda befogenheter, justitieombudsmannen Ulf Lundvik samt till justitieombudsmän ställföreträdande justitieombudsmannen hovrättslagmannen Anders Wigelius, kanslichefen hos JO-ämbetet Karl-Erik Uhlin och kammarrätts-

lagmannen Leif Ekberg. Samråd med riksdagens JO-delegation har ägt rum vid ett antal tillfällen under våren 1976, varvid diskuterats frågor om övergången till den nya organisationen m. m. Justitieombudsmännen antog den 1 juni 1976 ny arbetsordning för verksamheten.

Enligt vad utskottet erfarit från justitieombudsmännens sida i samband med förevarande granskning har hittills vunna erfarenheter av den nya organisationen varit positiva.

Den nu avgivna ämbetsberättelsen inleds på sedvanligt sätt med en skrivelse till riksdagen, vari redovisas bl. a. vissa statistiska uppgifter angående verksamheten. Antalet klagoärenden har ökat något i förhållande till motsvarande period förra året. Under första halvåret 1976 avgjordes sammanlagt 1 821 ärenden, varav 1 601 klagoärenden. Balanserade ärenden från förra året uppgår till 795. Endast ett fåtal ärenden härrör från tidigare år. Under första halvåret 1976 har åtal anställts i två fall. Den möjlighet instruktionen ger att överlämna klagomål till annan myndighet för prövning och avgörande har utnyttjats i 44 ärenden.

Ämbetsberättelsen innehåller redogörelser för ärenden av större allmänt intresse. Dessutom återges de framställningar ombudsmännen gjort till regeringen i vissa principiella frågor samt under året avgivna remissyttranden över lagförslag och betänkanden. Ett avsnitt av ämbetsberättelsen innehåller en redogörelse för inspektionsverksamheten.

Den av utskottet verkställda granskningen av justitieombudsmännens verksamhet, vilken inte gett anledning till anmärkning, får utskottet för riksdagen anmäla.

Stockholm den 29 oktober 1976

På konstitutionsutskottets vägnar
KARL BOO

Närvarande: herrar Boo (c), Johansson i Trollhättan (s), Björck i Nässjö (m), Mossberg (s), Fiskesjö (c), Lindahl i Hamburgsund (fp), Svensson i Eskilstuna (s), Nordin (c), Karlsson i Malung (s), Schött (m), Gustafsson i Ronneby (s), Kindbom (c), fru Hammarbacken (c), fru Cederqvist (s) och fru Stålberg (s).

GOTAB 52474 Stockholm 1976